

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis Sistemi

Çöpüne Sahip Çık Vakfı Hakkında

Çöpüne Sahip Çık Vakfı, çöpün azaltılması ve doğru yere atılması yönünde toplumda davranış dönüşümü sağlayarak, daha temiz bir çevre ve yaşam alanı oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla 2015 yılında kurulmuştur. Vakıf, kuruluşundan bu yana kamuoyunda çöpün doğru yere atılması konusunda farkındalık yaratmak amacıyla iletişim çalışmaları, araştırmalar, saha proje ve uygulamaları gerçekleştirmektedir.

“Çöpüne Sahip Çıkmak” Kavramı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından benimsenen Sıfır Atık sistemi, israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, çöp oluşumunun azaltılmasını, oluşan çöpün kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan bir atık yönetimi felsefesidir. Çöplerin geri dönüştürülmeden bertaraf edilmesi ciddi kaynak kayıplarına ve çevre kirliliğine neden olmaktadır. Dünyada nüfus ve yaşam standartları artarken tüketimde de artış yaşanmakta, bu da doğal kaynaklarımız üzerindeki baskıyı artırmakta, sınırlı kaynaklarımız artan ihtiyaçlara yetmemektedir.

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis Sistemi Hakkında

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis, israfın önlendiği, daha az çöpün üretildiği ve yeniden kullanıma özen gösterilen, etkin şekilde ayrıştırma ve geri dönüşüm yapılan bir ofis sistemidir.

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis videomuzu izlemek için [tıklayınız](#).

Çöpüne Sahip Çıkan Ofiste Neler Yaparız?

- Çöplerimizi ORGANİK, CAM, PLASTİK, KÂĞIT ve METAL, olarak ayrıştırarak ayrı kutulara atarız.¹
- ELEKTRONİK ATIKLAR ve ATIK PİLLERİ ayrı kutularda toplayarak geri dönüşüme yollarız.
- Masalarımızın altında çöpümüzü karışık attığımız kutular bulundurmuyoruz.
- Plastik çatal, kaşık, bıçak, pipet, kâğıt/plastik bardak ve PET şişe gibi tek kullanımlık ürünler yerine kupa, su şişesi, cam bardak kullanırız. Yiyecek siparişlerinde satıcıdan bunları yollamamasını isteriz.
- Zorunlu olmadıkça okumalarımızı, çalışmalarımızı kâğıda basarak değil, bilgisayar ekranında yaparız.
- Temizlik ekibimiz düzenli aralıklarla tüm ayrıştırma kutularını boşaltarak tartar ve atıkları ayrı ayrı ilçe belediyesine teslim eder, organik atıklarımızdan ise kompost yaparak bahçe ve iç mekân bitkileri için gübre haline getirir.
- Öğrendiklerimizi evde de uygular, çevremizdekilere de anlatırız.

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis Gönüllüleri Nasıl Destek Olur?

- Çalışma arkadaşlarının ihtiyaçlarını, çöp atma-ayrıştırma alışkanlıklarını ve taleplerini takip eder, geri bildirimleri ve önerilerini Çöpüne Sahip Çık Vakfına bildirir.
- Gerekliğinde mesai arkadaşlarını uyarır, bilgilendirir ve motive eder.
- Diğer gönüllüler ile birlikte gerçekleştirilen toplantılarda uygulamalara katkı sağlar.

¹ Söz konusu ayrıştırma, materyal bazında çoklu kutular ile yapılabileceği gibi, geri dönüştürülebilir atıklar, cam ve evsel atıklar olmak üzere 3'lü olarak da yapılabilir. Uygulamanın hayata geçirildiği ofisin bağlı olduğu belediye ile çalışma sistemine göre düzenlenmesi mümkündür. Elektronik atıklar ve piller her zaman ayrı olarak toplanmalıdır.

Nelere Dikkat Etmeliyiz?

- CAM, PLASTİK, KÂĞIT ve METAL ATIK kutularına yemek artığı, sıvılar vb. organik atıkların atılması bu malzemelerin geri dönüştürülmesini engeller. Bu nedenle organik atıkların kesinlikle bu kutulara atılmaması gerekir.
- Plastikler, cam olmayan ambalaj atıkları, ofis kâğıtları, gazeteler, dergiler, kutu ve koliler, PET şişeler, kâğıt-plastik bardaklar, yemek ambalajları, metal meşrubat/konserve kutuları ve diğer metal atıklar, paket kâğıtları, naylon ve kâğıt poşetler DİĞER GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR ATIK kutularına atılmalıdır.
- Camlar ayrı olarak toplanıp farklı geri dönüşüm tesisine yollandığından bunlar kesinlikle CAM ATIK kutularına atılmalıdır. Bu kutulara asla başka çöp atılmamalıdır.
- Islak mendil ve peçeteler geri dönüştürülmediğinden, organik atıklarla atılmalıdır.

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis Çalışanı

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis çalışanı masasının altında çöp kutusu bulundurmaz, ayrıştırma yapar, tek kullanımlık ürünleri kullanmamaya özen gösterir, öğrendiklerini çevresine aktarır, ayrıştırılan atıkları geri dönüşüme yönlendirir ve kağıt kullanımına dikkat eder.

Ölçümleme

Çöpüne Sahip Çıkan Ofis sisteminde ayrıştırılan çöpler, ofis içerisinde kutulardan toplanma aşamasında temizlik görevlilerince tartılarak geçici depolama alanına aktarılır veya toplama kamyonlarına teslim edilir. Böylece ofiste hangi atık cinsinden ne miktarda üretildiğinin kaydı tutulmuş olur. Bu kayıtlara dayanarak, Üretilen atıkların hafta, ay ve yıl içindeki miktar eğilimleri anlaşılır, altta yatan nedenlerin anlaşılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir ve atık azaltmaya yönelik önlemler alınabilir.

Örnek tablo :

 ATIK YÖNETİM SİSTEMİ ANALİZ TABLOSU								
Ay	Geri Dönüştürülebilir (Kg)		Cam (Kg)		Mutfak (Kg)		Toplam (Kg)	
	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına
Ocak	145	0,79	27	0,15	865	4,73	1.037	5,67
Şubat	180	0,97	25	0,14	733	3,96	938	5,07
Mart	151	0,77	25	0,13	1.223	6,27	1.399	7,17
Nisan	231	1,21	64	0,33	921	4,82	1.216	6,37
Mayıs	190	1,00	15	0,08	885	4,64	1.091	5,71
Haziran	142	0,73	39	0,20	756	3,89	937	4,83
Temmuz	158	0,82	66	0,34	813	4,21	1.037	5,37
Ağustos	116	0,59	7	0,04	602	3,09	725	3,72
Eylül	219	1,13	47	0,24	827	4,26	1.093	5,63
Ekim	260	1,32	33	0,17	804	4,10	1.097	5,60
Kasım	307	1,59	75	0,39	989	5,13	1.371	7,10
Aralık	409	2,11	60	0,31	923	4,76	1.392	7,18
Toplam	3.237	16,99	713	3,75	12.947	68,02	16.896	88,77

Tablonun ham formatı Ek-1’de yer almaktadır.

Dijital El
Terazisi
Örneği

YARARLI BİLGİLER

Çöp Hakkında

Çöp Nedir?

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe sözlük “çöp” kelimesinin karşılığını evsel atık olarak vermektedir. Çöp ayrıca meyve, sebze ve diğer gıda maddeleri ile üretimde veya tüketimde kullanılan maddelerin işe yaramayan kısımları, kullanılmaz hale gelen eşyalar ve değerini yitiren maddeler olarak tanımlanabilir. Bu iki tanım, aslında çöpün sadece insan tarafından üretildiğini ve neyin çöp olacağına bizlerin karar verdiğini ortaya koymaktadır. İnsanoğlu var olduğu zamandan bu yana, tükettiklerinden arta kalanları atarak çöp üretmektedir.

Dünyada yılda 2,2 milyar ton çöp üretilmektedir, bunun anlamı her bireyin yılda 300 kg çöp atıyor olmasıdır. Türkiye’de ise yılda üretilen çöp miktarı yaklaşık 32 milyon ton olup, kişi başına attığımız yıllık çöp yaklaşık 421 kg’dır.²

Tek Kullanımlık Ürünler

Tek bir kullanımdan sonra atılacak ya da geri dönüşüme yollanacak şekilde üretilen ürünler tek kullanımlık ürünler olarak adlandırılmaktadır.³ Bu ürünler arasında ambalajlar, meşrubat pipetleri, ıslak mendiller, plastik poşetler, plastik ya da kâğıt bardak ve tabaklar sayılabilir. Dünya denizlerindeki çöpün %80’ini karada çevreye atılanlar, ağırlıklı olarak da (tahminen % 70) tek kullanımlık ürünler oluşturmaktadır.⁴

²TÜİK Belediye Atık İstatistikleri, 2016

³UNEP Report: Single Use Plastics, A Roadmap for Sustainability

⁴AB Çevre Komisyonu https://ec.europa.eu/environment/efe/content/european-parliament-votes-single-use-plastics-ban_en

Doğrusal Ekonomi ve Döngüsel Ekonomi

Dünya ekonomisi yıllar boyunca doğrusal bir modelde işledikten sonra, özellikle sürdürülebilir gelişim kavramının gündeme gelişiyle birlikte kaynakların daha verimli kullanılması ve çevrenin korunması amacıyla döngüsel ekonomi modeli geliştirilmiştir.

Doğrusal ekonomik modelde üretim için gerekli hammadde ve kaynaklar doğadan alınır, tüketim sonucunda ortaya çıkan atıklar (çöp) ise doğaya bırakılır.

Döngüsel ekonomik modelde ise tüketicinin ardından çıkan tüm atıklar geri dönüştürülerek başka üretim süreçlerinin hammaddesi olarak değerlendirilir. Bu sistemin ideal işleyişinde çevreye hiçbir atık bırakılmadığından hem ekonomik değerler yeniden kullanılmış olur, hem de çevreye minimum zarar söz konusudur.

Çöpün İçeriği

Çöpe attıklarımızın içeriğini tüketim alışkanlıklarımız belirlemekte ve bu ülkeden ülkeye, şehirden şehire, hatta kişiden kişiye değişim göstermektedir. Ancak yine de günümüzde attığımız çöpün önemli bölümünü doğada çözünmeyen şeylerin oluşturduğu söylenebilir.

Çöpün içinde yer alan belli başlı malzemeler:

- Plastik atıklar
- Cam atıklar
- Metal atıklar
- Atık kâğıtlar
- Organik atıklar

Bunlara ek olarak elektronik atıklar ve atık piller de çöpün içinde görülebilmektedir.

Plastik Atıklar

Petrol türevlerinden üretilen plastikler doğada çözünmeden 1000 yıl hatta daha uzun süre kalabilirler. Görüntü kirliliği de oluşturan plastikler özellikle deniz canlıları için büyük tehdit oluşturmaktadır. Doğaya atılan plastikler zaman içinde güneşin etkileriyle parçalanarak mikro plastik denilen küçük parçacıklara dönüşür ve balık gibi besinlerle insan bedenine kadar ulaşabilir. Plastiklerin yakılması ya da çevreye atılması

çevre ve insan sağlığı açısından zararlı olduğundan bunların mutlaka geri dönüşüm kutularına atılması gerekmektedir.

Cam Atıklar

Ana maddesi kum (silisyum dioksit) olan cam, soda ve kireç gibi maddelerin de eklenmesiyle üretilir. Doğal bir malzeme olmakla birlikte cam doğada 4 bin yıla kadar kalabilmektedir. Çevreye gelişigüzel atılan camlar orman yangınlarına neden olabilmekte, ayrıca keskin kenarları nedeniyle özellikle park, kumsallar ve diğer kamusal alanlarda insan sağlığına tehdit oluşturmaktadır. Cam atıklar sonsuz kez geri dönüştürülerek kullanılabilirdiğinden camın geri dönüşüm kutularına atılması büyük önem taşımaktadır.

Metal Atıklar

Yeryüzünden madencilik faaliyetleriyle elde edilen demir, alüminyum gibi metaller ambalaj sanayinde yoğun olarak kullanılmaktadırlar. Doğal bir malzeme olsa bile bazı metaller sulara karışarak insan ve çevre sağlığı için tehdit oluşturmakta, ayrıca metal atıkların çevreye gelişigüzel atılması görüntü kirliliğine neden olmaktadır. Metal atıklar defalarca geri dönüştürülebildiği için geri dönüşüm kutularına atılmalıdırlar.

Atık Kâğıtlar

Kâğıt, ağaç ve diğer bitkilerden üretilen değerli bir hammadDEDİR. Çöp içinde önemli bir yer tutan kâğıdın doğada çözünme süresi kısa olmakla birlikte ormanların korunması ve ekonomiye yeniden kazandırılması açısından geri dönüşümü büyük önem taşımaktadır. Kâğıdın gelişigüzel çevreye atılması görüntü kirliliği yarattığı gibi ekonomik bir değer in heba edilmesi anlamına gelmektedir.

Organik Atıklar

Meyve-sebze atıkları, diğer yiyecek artıkları, yaprak ve ağaç dalları gibi bahçe atıkları organik atık sınıfına girmektedir. Organik atıklar doğal süreçler içinde kısa zamanda çözünerek doğaya karışırlar. Ancak özellikle kamusal alanlarda çevreye gelişigüzel atılmaları görüntü kirliliğine neden olduğu gibi koku ve sinek oluşumu nedeniyle toplum sağlığı açısından sakıncalıdır. Organik atıkların belediye çöp sistemine verilmesi mümkün olduğu gibi kompost yapılarak gübre olarak kullanılması mümkündür.

Elektronik Atıklar ve Atık Piller

Kullanım değeri kalmayan veya kullanılamaz duruma gelen tüm elektrikli ve elektronik cihazlar elektronik atık olarak nitelendirilmektedir. Elektronik atıkların içeriğinde önemli miktarda değerli madenler ve tehlikeli kimyasallar bulunmakta olup çöpe ya da çevreye atılmaları çevre ve insan sağlığı açısından tehdit oluşturmaktadır. Hem içeriklerindeki zararlı maddelerin çevreden uzak tutulması, hem de bunların ekonomiye yeniden kazandırılması için bu atıkların kesinlikle elektronik atık kutularına atılması gerekmektedir.

Kullanım ömrünü doldurmuş olan atık piller içerdikleri tehlikeli ağır metaller nedeniyle çevre ve insan sağlığı için tehdit oluşturabilirler. Tek bir kalem pilin 6 bin litre suyu kullanılmaz hale getirdiği bilinmektedir. Bunların çöpe ya da çevreye atılması suları ve toprağı kirleterek insan sağlığı ve çevreye zarar verilmesi anlamına gelir. Atık pillerin asla çöpe ve çevreye atılmaması, bunun yerine atık pil kutularına bırakılması gerekmektedir.

Doğru Atık Yönetimi

Doğru Atık Yönetimi Nedir?

Günümüzde çöp miktarındaki artışın yarattığı ciddi çevre sorunlarından dolayı atıkların yönetimi büyük önem kazanmış olup, atık yönetiminde belli bir öncelik sıralaması yapılmaktadır. Bu önceliklerin başında üretilen çöp miktarını azaltmak gelmektedir. Başka bir deyişle, öncelikle bilinçli tüketim yoluyla çöpün oluşmasının önlenmesi, bu sağlanamıyorsa en aza indirilmesi amaçlanmalıdır.

İkinci aşamada üretilen çöpün atık gruplarına göre kaynakta, yani ev ve işyerlerinde ayrıştırılması gelmektedir. Ayrıştırılan atıklar doğru geri dönüşüm süreçlerine sokularak çevre için tehdit olmalarının önüne geçilir ve ekonomiye yeniden kazandırılabilirler. Tüm bu süreçlerin ardından kalan atıklar için yapılacak son işlem ise düzenli depolama, yakma gibi işlemlerden oluşan bertaraf sürecidir. Döngüsel ekonominin ideal olarak uygulanabildiği bir sistemde hiçbir atık bertaraf sistemine, yani yakma, depolama gibi yöntemlere yollanmaz.

Ancak günümüzde değişen miktarlarda atık düzensiz/düzenli atık depolama sahalarında gömülmekte ya da yakılarak yok edilmektedir.

Çöp üreten tek canlı varlık olarak, çevreye verdiğimiz zararı en aza indirmemiz ve hayatın tüm evrelerinde çevreyi koruma hassasiyetiyle hareket etmemiz çok önemlidir. Bunun için, ürettiğimiz çöpü azaltmalı, mümkün olduğu kadar yeniden kullanmalı ve mutlaka çöp üretiyorsak da geri dönüşüme yönlendirilmesini sağlamalıyız.

Ekler

EK 1:

 ÇÖPÜNE SAHİP ÇIKAN OFİS SİSTEMİ ANALİZ TABLOSU								
Ay	Geri Dönüştürülebilir (Kg)		Cam (Kg)		Mutfak (Kg)		Toplam (Kg)	
	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına
Ocak								
Şubat								
Mart								
Nisan								
Mayıs								
Haziran								
Temmuz								
Ağustos								
Eylül								
Ekim								
Kasım								
Aralık								
Toplam	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Tabloyu doldururken dikkat edilmesi gerekenler;

- Her gün temizlik görevleri tarafından atıklar ölçümlenerek toplanır.
- Atıklar toplanırken farklı bir atığın karışıp karışmadığı da kontrol edilir ve not edilir.
- Ölçümler her ayın sonunda Çöpüne Sahip Çıkan Ofis Sistemi yetkilisine teslim edilir.
- Yetkili tarafından tabloya veriler işlenir ve aylık ölçümlene yapılır.
- Aylık çıkan atık miktarı ve kişi başına düşen atık miktarı belirlenir.
- 1 yılın sonunda ofisten atıkların ne kadarı geri dönüşüme kazandırıldığı belirlenmiş olur.
- Amaç daha az atık çıkartmak ve çıkan atığın da geri dönüşüme kazandırılmasıdır.

Amaç daha az atık çıkartmak ve çıkan atığın geri dönüşüme kazandırılmasıdır.

EK 2:

Çoklu Ayrıştırma için Kutu Etiketleri:

Atık kutusu etiketlerinin A4 boyutunda baskıya uygun hallerini indirmek için [tıklayınız.](#)

EK 3:**Üçlü Ayrıştırma İçin Kutu Etiketleri**

Üçlü ayrıştırma için kutu etiketlerinin A4 boyutunda baskıya uygun hallerini indirmek için [tıklayınız.](#)

Bayar Cad. Gülbahar Sok. No:14, KVK Plaza Kat:7 Kozyatağı, 34742, İstanbul
+90 216 665 40 15 | info@copunesahipcik.org

   copunesahipcik

www.copunesahipcik.org

